

**Gradivo je za starše pripravila Damjana Šmid, soc.pedag.
Objavljeno v reviji ABC zdravja**

Igrivo in zabavno do znanja

Domišljija je pomembnejša od znanja. (Albert Einstein)

Ko bi gospod Albert vedel, kako zelo prav je imel s to mislijo in kako pogosto pozabimo nanjo. Domišljijski svet je tisti, v katerem se rojevajo nove ideje. Knjige učenosti so le pripomoček, vendar prazne, če jim ljudje ne dodamo vrednosti s svojimi spoznanji. Iz ljubezni do besed zrastejo nove besede. Iz radovednosti nastajajo nove poti. Iz igre se rojeva znanje.

Igra je kraljestvo otrok, v katerem se spoznavajo, družijo in učijo. Otrok ne skrbi za rezultate, zanimajo jih poizkusi. Ure in ure lahko preživijo v kopanju mivke in zidajo gradove pa čeprav jih zalijejo valovi. Za nas izguba časa, za njih čarovnija. Iz posode v posodo prelivajo vodo, jo spuščajo med prsti in vanjo mešajo zemljo, travo in pesek. Za nas packarija, za njih spoznavanje snovi. V kotu opazijo pajka in med solato drobnega polža. Za nas vsiljivci, za njih življenje. Zapodijo se med prve snežinke, jih okušajo, lovijo, oblikujejo ter občutijo. Za nas mraz, za njih gibanje. Z drobnimi prstki rišejo vzorčke po moki in gnetejo mehko testo. Za nas kruh, za njih umetnost. S trobento se podijo po stanovanju in s palicami tolčejo po loncih. Za nas trušč, za njih glasba.

Z radostnimi koraki nesejo svojo prvo torbo v šolo in si poiščejo prijatelje. Za njih zabava, za nas strah. Barvajo oblike, iščejo razlike, zlagajo rime, seštevajo pike. Za njih igra, za nas učenje. Pišejo teste, se primerjajo, tekmujejo, obupujejo, se zaničujejo. Za njih uspeh, za nas rezultat. Tako v mali deželici pridobivamo znanje in le počasi se seli igriv duh v naše učilnice.

Ne dovolimo, da bi otroško radovednost zamenjala zadrega, vprašanja zamenjal molk in da bi smeh zamenjal glavobol.

Življenje je veliko več kot nalaganje podatkov v glavo. Življenje JE igra.

Ne vlivajmo znanja v glavo v imenu učenosti, marveč iščimo in spodbujajmo čim bolj izvirne načine učenja. Kajti v tem svetu ne bodo preživeli najpametnejši, niti ne najmočnejši. Preživeli bodo najbolj prilagodljivi. Kar pomeni, da bi morali otroke učiti razmišljati, ustvarjati in iskati. Ne pa jih zatirati s tekmovalnostjo in storilnostjo. Le spočiti možgani najdejo dobre rešitve. Samo, če bomo sodelovali bomo preživeli. Le brez strahu se lahko učimo na svojih napakah.

Poglejmo, katere igre in dejavnosti spodbujajo vse naštetu in prinašajo znanje.

- **Lego kocke** spadajo med najbolj uporabne didaktične igrače tako za mlajše kot starejše. Spodbujajo ustvarjalnost, prostorsko predstavo, koordinacijo oči-roka, otroci vadijo fino motoriko (t.i. pincetni prijem) in razvijajo vztrajnost. Če vas muči izdelava konstrukcije, če želite svoje izdelke pokazati drugim, če bi radi vedeli, kako potekajo lego delavnice in razstave kock ali vas zanima karkoli v zvezi s kockami pobrsajte na spletni strani www.kocke.si. Za mladostnike in odrasle je zanimivo tudi virtualno zlaganje kock na spletni strani www.universe.lego.com. Za starše tistih otrok, ki kažejo navdušenje nad kockami pa namig – kock ni nikdar dovolj in so skorajda večne. Ne pospravimo jih, ko gredo otroci v šolo, podarimo jim bolj zahtevne modele in stopnjujemo zahteve.

- Med **konstrukcijske igre** spadajo kocke iz različnih materialov, kocke z magnetnimi spoji, zobniki, vijaki in matice, paličice, valji, lesene kocke,... poleg zlaganja in sestavljanja se otrok z njimi uči razvrščanja in urejanja po velikosti, barvi, debelini... Otrok z gradnjo pridobiva pri natančnosti, spoznava fizikalne lastnosti (kolo z zobniki – težnost, ravnotežje,...) in se uči načrtovati, logično razmišljati. Igre z vijaki in maticami razvijajo tudi fino motoriko. Med priljubljeno igro z lesenimi kockami in drugimi oblikami spada tudi komplet za sestavo tobogana oz. »drče«, po kateri otroci kotalijo frnikole. Pri tem gre predvsem za pridobivanje občutka za posamezna razmerja in prostorsko predstavo. Če sodeluje več otrok pa spodbuja tudi sodelovanje in skupno iskanje rešitev. Starejši kot so otroci v večji meri jim ponudimo prave materiale in orodja, saj je posnemanje z igračami namenjeno mlajšim, predvsem zaradi varnosti.

- **Tangram** je odlična igra za oblikovanje in spoznavanja geometrijskih teles. Za mlajše otroke ga lahko naredimo sami in stopnjujemo zahtevnost. Spletni program, ki ponuja še več znanja o geometriji in je v izziv šolarjem pa najdemo na naslovu www.geogebra.org. Na stran je dovoljeno pokukati tudi odraslim, da preverimo, kaj smo se naučili ali pozabili za vedno.

- **Igre za spodbujanje spomina in pozornosti** – zelo priljubljena igra je Ekec pekec kurji drekec, ki jo lahko spreminjamo glede na starost in sposobnosti otrok. Skoraj pozabljeno igro s paličicami Mikado imajo otroci zelo radi, spodbuja pa mirnost in natančnost gobov, koordinacijo oko- roka ter pozornost. Podobna igra je Jenga, kjer se počasi podira stolp iz lesenih ploščic in je potrebno logično razmišljanje. Veliko iger najdemo na spletu, če vtipkamo v brskalnik miselne igre, takšne, ki bodo trenirale male sive celice in prstke pa lahko poiščete na spletni strani www.znalček.si. Če imate veselje do šaha ga prenesite na otroka, saj mu boste s tem poklonili več kot pozornost.

- **Karte in kocke** – vse igre s kartami so dobrodošle, saj poleg miselnih funkcij spodbujajo tudi druženje in otroke navajajo na prenašanje poraza ali zmage. Od malih nog nas spremlja Črni peter in ostale igre, v katerih iščemo pare. V času šolanja pa so dobrodošle karte za spoznavanje okolja (narava, promet, letni časi, ipd) karte s poštevanke, karte za pretvarjanje merskih enot, karte za učenje tujega jezika. Ko boste v tujini pobrskejte po knjigarnah, saj so s temi pripomočki boljše založene kot naše. Kocke so primerne za preigravanje in vajo matematičnih funkcij, če jih izdelamo sami pa nanje napišimo števila, ki jih potrebujemo.

- **Igre za spodbujanje besednega zaklada in govora** – so pomembne, saj je velik del učenja sestavljen iz govornega razumevanja in opisovanja. Čeprav je slovenski jezik bogat jezik pa je v spisih in obnovah čutiti skromnost in slabšo uporabo besedišča. Kot da bi se bali svojega materinega jezika. Ali pa je mogoče predstavljen tako zapleteno, da otroci (in odrasli) sredi vseh suhoparnih pravil omagamo. Pri osvajanju besedišča so otroku najbolj v pomoč knjige, če jih rad bere. V kolikor pa otrok ni navdušen bralec pomaga pogovor o različnih vsebinah, razpravljanje in iskanje otroku zanimivih možnosti za pridobivanje informacij. Potrebno je povezati otrokov interes z učnimi sredstvi, ki so na voljo. Lahko je to uporaba računalnika, delovanje v krožku, branje revij, zbiranje plakatov, dopisovanje in podobno. Še vedno so priljubljene igre Scrabble, Lingo, Boggle, Ugani kdo (pridevniki), Veliki kviz za otroke ter knjige Male sive celice. Z naštetimi dejavnostmi otrok ne pridobiva zgolj pri uporabi slovenskega jezika temveč tudi pri splošni razgledanosti in med predmetnemu povezovanju. Ne bo odveč, če bomo imeli nekje v bližini tudi preglednico slovenske slovnice za osnovne in srednje šole Odvozlanke (avtorice Dragice Kapko).

- **Učenje tujih jezikov** postaja le nekoliko bolj uporabno in praktično. K sreči minevajo časi, ko je bilo poznavanje pravil bolj važno od uporabe samega jezika. Kaj pomaga človeku, če pozna vse nepravilne glagole, ne upa pa odpreti ust, ko se sprehaja pod BigBen-om. V času počitnic le izkoristite tabore, ki združujejo učenje tujega jezika, športa, aktivnosti in druženja, saj je to učenje na kratkočasen način, ki ga ima večina otrok rada. Za zabavno učenje poskrbite v domačem krogu in izberite dan ali uro, ko se boste pogovarjali večinoma v tujem jeziku (odvisno tudi od tega, koliko ga obvladate sami in koliko so stari otroci). Pri spoznavanju novih besed naj otroci lepijo listke z besedami na predmete, ki jih predstavljajo. Izdelava zabavnih plakatov ali stripov je kratkočasna zabava za vse. Sadje v skledi bo smešno s pripetimi listki in modna revija s predstavitvijo v tujem jeziku lahko razveseli babico. Ker je učenje tujih jezikov slušno –govorna dejavnost bo najhitreje pridobljena v praksi. Zato naj otroci pojejo, govorijo, gledajo tuje filme, se dopisujejo, berejo navodila in predvsem naj se ne bojijo

uporabe tujega jezika. Za vsakdanjo uporabo priporočam pahljačaste slovarje ter jezikovne vrtiljake. V obeh primerih gre za zgoščeno vsebino tujega jezika, oziroma učne kartončke.

- **Še nekaj namigov za iskanje znanja na zabaven način:** skupno pospravljanje in popravljanje stvari (govorimo v tujem jeziku, dodajamo pridevnike, razdiramo aparate in gledamo iz česa so sestavljeni), skupna potovanja na kratke in dolge poti (načrtujemo pot, izračunamo razdalje, čas potovanja, potujemo po zemljevidu, govorimo tuj jezik, uporabljamo slovarje, zbiramo podatke), skupni hobiji (znamke, igrače, žoge, skodelice – spoznavanje dežel, iz katerih prihajajo), kuhanje jedi iz mednarodne kuhinje (odvisno katero deželo se otroci učijo pri pouku), obisk Hiše eksperimentov, muzejev, razstav, kulturnih prireditev, delavnic. Za darilo kupimo globus, povečevalno steklo, daljnogled, zemljevid sveta, meter, orodje, karto za potovanje, stripe, kvalitetne računalniške igre, zbirko čarovniških trikov, komplet domačih eksperimentov, družabne igre. Veliko sredstev proti dolgčasu in zabavnega učenja pa vas čaka na spletni strani www.fundogy.com.

- Debele knjige, slovarje, enciklopedije in svetovne klasike kupujmo le zase. Ko bodo otroci videli, da jih uporabljamo, jih bodo tudi sami odprli. Mogoče...